

บทเพลงแห่งการยืนหยัด : ความหมายเชิงสัญลักษณ์ของการต่อต้านอำนาจใน
คอนแชร์โตสำหรับเชลโลหมายเลข 1 ของดมิทรี โชสตาโกวิช
MUSIC OF RESILIENCE: THE SYMBOLIC MEANING OF DEFIANCE IN
DMITRI SHOSTAKOVICH'S CELLO CONCERTO NO. 1

ณัฐนันท์ กู้เกียรติกาญจน์* NUTTANON GOOGIETGARN*

ศศิ พงศ์สรายุทธ** SASI PONGSARAYUTH**

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและตีความบทประพันธ์เพลง “คอนแชร์โตสำหรับเชลโลหมายเลข 1 ในกุญแจเสียงอีแฟล็ตเมเจอร์ ลำดับผลงานที่ 107 ของดมิทรี โชสตาโกวิช (Dimitri Shostakovich)” ว่ามีความหมายเชิงสัญลักษณ์ของการต่อต้านอำนาจและมีอิทธิพลต่อการประพันธ์เพลงในยุคของสหภาพโซเวียตอย่างไร ดมิทรี โชสตาโกวิช (Dimitri Shostakovich) เป็นนักประพันธ์ชาวรัสเซียที่มีชื่อเสียงในช่วงศตวรรษที่ 20 เผชิญกับความกดดันทางสังคมและการควบคุมด้านอุดมการณ์ภายใต้การปกครองของโจเซฟ วิซซารีโอนอวิช สตาลิน (Joseph Vissarionovich Stalin) ซึ่งกำหนดให้ศิลปินสร้างสรรค์ผลงานที่สนับสนุนอุดมการณ์ชาตินิยมและห้ามปรามแนวคิดที่ถูกรับว่าขัดแย้งหรือวิพากษ์วิจารณ์รัฐ ผลการวิจัยพบว่าบทเพลงนี้สะท้อนถึงความรู้สึกต่อต้านอำนาจเผด็จการผ่านโครงสร้างดนตรีที่ซับซ้อนและอารมณ์ที่ผันผวนในกระบวนต่าง ๆ โดยแนวเดี่ยวเชลโลทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนที่ต้องเผชิญความกดขี่ เช่น ในกระบวนที่ 1 สื่อถึงความดุดันและความรู้สึกแค้นแค้น กระบวนที่ 2 แสดงความโศกเศร้าจากผลกระทบของสงครามและการกดขี่ กระบวนที่ 3 และ 4 สะท้อนถึงความขัดแย้งระหว่างความปรารถนาในเสรีภาพของประชาชนกับการควบคุมอย่างเข้มงวดของรัฐ ผลงานของดมิทรี โชสตาโกวิช (Dimitri Shostakovich) ในบทเพลงนี้จึงถือเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ของการต่อต้านและยืนหยัดของศิลปินในยุคที่การเมืองมีอิทธิพลต่อเสรีภาพทางศิลปะ

คำสำคัญ : เชลโลคอนแชร์โต/ ดมิทรี โชสตาโกวิช/ การเมือง/ เสรีภาพทางศิลปะ

* นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต, สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ตะวันตก, ภาควิชาดุริยางคศิลป์, คณะศิลปกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, Nuttanon521@gmail.com.

* M.F.A. Student, Western Music Department, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, Nuttanon521@gmail.com.

** รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ตะวันตก, ภาควิชาดุริยางคศิลป์, คณะศิลปกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, Sasi.p@chula.ac.th.

** Associate Professor Dr., Western Music Department, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, Sasi.p@chula.ac.th.

Abstract

This research article aims to study and interpret the composition “Cello Concerto No. 1 in E-flat Major, Op. 107” by Dmitri Shostakovich, focusing on its symbolic meaning as a form of resistance against authority and its influence on musical compositions during the Soviet era. Shostakovich, a renowned 20th-century Russian composer, faced intense societal pressures and ideological control under Stalin's regime, which demanded that artists produce works supporting nationalist ideologies while banning musical styles perceived as subversive or critical of the state. The findings reveal that this concerto reflects resistance to authoritarianism through its complex musical structure and volatile emotional expressions across its movements. The cello serves as a symbol of the oppressed people. For instance, the first movement conveys aggression and suppressed emotions; the second expresses sorrow over the consequences of war and oppression; and the third and fourth movements depict the tension between the people's desire for freedom and the state's strict control. Shostakovich's work in this piece is thus regarded as a symbolic expression of defiance and resilience by an artist navigating an era when politics heavily influenced artistic freedom.

Keyword: Cello Concerto/ Dmitri Shostakovich/ Politics/ Artistic freedom

บทนำ

ดิมิทรี ชอสตาโกวิช (Dimitri Shostakovich, 1906-1975) เป็นคีตกวีและนักเปียโนชาวรัสเซียที่มีชื่อเสียงมากในศตวรรษที่ 20 ผลงานของเขาเป็นที่ยอมรับในแง่ของความหลากหลายและลึกซึ้ง บทเพลงของชอสตาโกวิชหลายบทสร้างขึ้นภายใต้ความกดดันทางการเมืองและสังคมในยุคของโจเซฟ วิซซพรีโอโนวิช สตาลิน (Joseph Vissarionovich Stalin, 1878-1953) โดยผลงานของเขานั้นมีอิทธิพลอย่างมากในวงการดนตรีคลาสสิกทั่วโลก ชอสตาโกวิชเริ่มเรียนเปียโนตั้งแต่ 5 ขวบจากการสนับสนุนของครอบครัว ในปี ค.ศ. 1919 ได้เข้าศึกษาที่สถาบันดนตรีเปโตรกราด (Petrograd Conservatory) กับ เลโอนิด นิโกลาเยฟ (Leonid Nikolayev) จนถึง ค.ศ. 1923 ต่อมาในปี ค.ศ. 1925 ได้เริ่มเรียนการประพันธ์เพลงกับอะเล็กซานเดอร์ กลาซูนอฟ (Alexander Glazunov, 1865-1936) ความสามารถในการประพันธ์เพลงของเขามีความโดดเด่น เห็นได้จากบทประพันธ์เพลง ซิมโฟนีหมายเลข 1 ที่ประพันธ์ขึ้นในปี ค.ศ. 1925 ที่ผู้คนในวงการดนตรีคลาสสิกต่างให้การยอมรับเขาในฐานะนักประพันธ์เพลง อย่างไรก็ตามเขาไม่ได้ละทิ้งความสามารถด้านเปียโน ได้ร่วมแข่งเปียโนในรายการ Chopin International Competition และได้รับรางวัลชมเชยในปี ค.ศ. 1927

ในปี ค.ศ. 1917 พรรคบอลเชวิกได้เริ่มการปฏิวัติทางการเมืองโดยมีผู้นำคือ วลาดีเมียร์ เลนิน (Vladimir Lenin, 1870-1924) และเปลี่ยนจากจักรวรรดิรัสเซียให้เป็นสหภาพโซเวียตอย่างสมบูรณ์ในปี ค.ศ. 1923 (“Russian Revolution”, 2023) ต่อมาหลังจากวลาดีเมียร์ เลนิน (Vladimir Lenin) เสียชีวิตลง โจเซฟ สตาลิน (Joseph Vissarionovich Stalin) ก็ได้ขึ้นเป็นผู้นำโซเวียตคนต่อมา และได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายหลายอย่างจนส่งผลกระทบกับการใช้ชีวิตของประชาชนทั่วประเทศ รวมถึงวงการดนตรีคลาสสิกด้วยเช่นกัน โดยจำกัดให้การแสดงดนตรีที่เป็นชาตินิยมและสั่งห้ามปรามการแสดงดนตรีแนวล้ำยุค (Avant-garde) และดนตรีแจ๊ส (Britannica, 2025, 30 January) แนวทางการประพันธ์เพลงหลายรูปแบบ รวมถึงบทเพลงแนวคิดก้าวหน้าแบบใหม่ถูกสั่งห้ามในรัสเซีย อีกทั้งยังมีการลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ฝักใฝ่ใจอีกด้วย บทเพลงที่เกี่ยวกับชาตินิยมจึงเริ่มแพร่หลายมากขึ้น จากสถานการณ์เหล่านี้ทำให้ผู้ประพันธ์และนักดนตรีหลายคนเลือกที่จะออกจากประเทศรัสเซีย แต่ชอสตาโกวิชยังคงใช้ชีวิตอยู่ในรัสเซียต่อไป โดยเลือกที่จะไม่แต่งเพลงตามคำสั่งของสตาลินในปี ค.ศ. 1945 เมื่อสหภาพโซเวียตได้รับชัยชนะจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สตาลินได้สั่งให้เขาแต่งเพลงซิมโฟนีหมายเลข 9 แต่เขากลับประพันธ์ในลักษณะเสียดสีคล้ายตัวตลกแทนการเฉลิมฉลองชัยชนะ แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกทางการเมืองที่ได้สะท้อนผ่านบทเพลง บทเพลงของชอสตาโกวิชหลายบทเพลงถูกสั่งห้ามในสหภาพโซเวียตด้วย เช่น อุปรากรเรื่อง Lady Macbeth เนื่องจากความล้าสมัย อีกทั้งทศวรรษโครม อีกทั้งเนื้อหาของอุปรากรมีการเสียดสีและสะท้อนสภาพของสังคมในเวลานั้น แม้ว่าในรอบปฐมทัศน์สตาลินเดินทางมาชมด้วยตนเองในปี ค.ศ. 1934 แต่ต่อมาก็สั่งห้ามมิให้มีการจัดแสดงอุปรากรเรื่องนี้ในประเทศรัสเซียอีกจนถึงปี ค.ศ. 1961 รวมเป็นเวลาถึง 27 ปี อย่างไรก็ตามชอสตาโกวิชก็ยังสร้างผลงานที่ยิ่งใหญ่ออกมาอีกหลายบทเพลง ไม่ว่าจะเป็น Symphony No.5 in D minor Op.47, Cello Concerto No.1 in E-flat Major Op.107 หรือ String Quartet No.8 in C minor Op.110

วัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการประพันธ์เพลงของ ดมิทรี ชอสตาโกวิช ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในยุคของสหภาพโซเวียต
2. เพื่อนำเสนอการตีความเชิงการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการประพันธ์เพลงในยุคสหภาพโซเวียต ของดมิทรี ชอสตาโกวิช

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์บทเพลงของผู้ประพันธ์เพลงในยุคสหภาพโซเวียต
2. ศึกษาประวัติและอิทธิพลที่มีต่อดนตรีของดมิทรี ชอสตาโกวิช (Dimitri Shostakovich)
3. สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาตีความบทเพลงคอนแชร์โตสำหรับเชลโลหมายเลข 1 ในกุญแจเสียงอีแฟล็ตเมเจอร์ ลำดับผลงานที่ 107 ของดมิทรี ชอสตาโกวิช
4. นำเสนอการตีความบทเพลง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลและตีความบทเพลงดังกล่าว ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลประวัติความเป็นมาของบทเพลง รวมถึงวิธีการตีความบทเพลง สามารถสรุปผลได้ดังนี้

บทเพลงคอนแชร์โตสำหรับเชลโลหมายเลข 1 ในกุญแจเสียงอีแฟล็ตเมเจอร์ ลำดับผลงานที่ 107 ประพันธ์ขึ้นในปี ค.ศ. 1959 เพื่ออุทิศให้กับเมสดีสลาฟ รอสโตรโโปวิช (Mstislav Rostropovich, 1927-2007) นักเชลโลชาวรัสเซียที่มีชื่อเสียง บทเพลงนี้ได้นำออกแสดงโดยรอบปฐมทัศน์ที่สถาบันดนตรีเลนินกราด โดยรอสโตรโโปวิชบรรเลงร่วมกับวง Leningrad Philharmonic Orchestra อำนวยเพลงโดยเยฟเกนี มราวินสกี (Yevgeny Mravinsky, 1903-1988) บทเพลงคอนแชร์โตสำหรับเชลโล หมายเลข 1 นี้ประกอบด้วย 4 กระทบ ได้แก่ กระทบที่ 1 Allegretto มีโครงสร้างแบบโซนาตา กระทบที่ 2 Moderato มีโครงสร้างแบบสังคีตลักษณะสามตอน กระทบที่ 3 Cadenza เป็นช่วงแสดงฝีมือของผู้บรรเลงเดี่ยว กระทบที่ 4 Allegro con moto มีโครงสร้างแบบรอนโด

ผลงานบทนี้ของชอสตาโกวิชประพันธ์ขึ้นหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่สงครามก็ยังส่งผลกระทบต่อมายังบทเพลงนี้ สืบเนื่องจากเป็นช่วงเวลาแห่งการปฏิวัติการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบคอมมิวนิสต์ในรัสเซีย รวมไปถึงความรุนแรง ความสูญเสียจากสงคราม (วิษญ์วิน สุริย์รัตนกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 29 พฤษภาคม 2567) และเนื่องจากผลกระทบต่าง ๆ รวมกับความจำเป็นในการหารายได้ ลักษณะการประพันธ์เพลงของชอสตาโกวิชในช่วงเวลานั้นยังได้รับอิทธิพลจากเพลงประกอบภาพยนตร์ด้วย ทำให้สามารถตีความผลงานเพลงในช่วงนี้ของเขาออกมาเป็นแต่ละฉากเหมือนในภาพยนตร์ได้ อย่างไรก็ตามภาพยนตร์ในสมัยนั้นยังคงเป็นดนตรีประกอบละครใบ้ (Interlude, 2021, 25 September) ดังนั้นถ้าหากจะตีความบทเพลงนี้ออกมาก็คงจะเป็นภาพของหนังขาวดำเก่าที่ไม่มีบทพูดเช่นเดียวกัน

การวิเคราะห์และตีความบทเพลงนี้ในแต่ละกระบวน ดังนี้

กระบวนที่ 1 Allegretto

เริ่มต้นตอนนำเสนอด้วยแนวเดี่ยวเชลโลบรรเลงแนวทำนองหลัก ในห้องที่ 1-3 ผ่านโน้ตทั้งหมด 4 ตัวโน้ตได้แก่ (G-F-flat-C-flat-B) ซึ่งรูปแบบโน้ตที่คล้ายกันนี้เคยเกิดขึ้นในทำนองหลักจากเพลงประกอบภาพยนตร์เรื่อง The Young Guard & Zoya Suite, Op. 75 ในกระบวนที่ 6 มีชื่อว่า “Death of the Heroes” ของดิมิทรี ชอสตาโกวิช (Dimitri Shostakovich) โดยในบทเพลงดังกล่าวเริ่มต้นบทเพลงผ่านโน้ต 4 ตัวโน้ต ได้แก่ (E-flat-C-G-F-sharp) ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับบทเพลงคอนแชร์โตสำหรับเชลโลหมายเลข 1 ในกุญแจเสียงอีแฟล็ตเมเจอร์ เพียงแต่แนวทำนองหลักของทั้งสองบทเพลงมีความห่างกันเป็น 3 ช่วงเสียง (Groep, 2021, p. 24-26.) (ตัวอย่างที่ 1) อีกทั้ง บทเพลงนี้ยังถูกประพันธ์ขึ้นในกุญแจเสียง E-flat Major และคอร์ดแรกของบทเพลงก็เป็นคอร์ด E-flat Major เช่นกัน Jarboe ได้กล่าวว่ากุญแจเสียงหรือคอร์ด E-flat Major จะแสดงออกถึงความโหดร้าย ทารุณ ความลำบากหรือการอุทิศตนได้อีกด้วย (Jarboe, 2018, p. 9.) ดังนั้นผู้วิจัยจึงตีความในบทเพลงคอนแชร์โตบทนี้ว่า ทำนองหลักนี้อาจแสดงถึงความรุนแรงของรัฐบาลโซเวียตในสงครามโลก หรือในอีกแง่มุมหนึ่งแอบแฝงไปด้วยความเก็บกดของผู้คนที่ถูกกดขี่และถูกริดรอนสิทธิเสรีภาพจากรัฐบาล เห็นได้จากครั้งหนึ่งที่สตาลินเข้าร่วมชมการแสดงอุปรากรของชอสตาโกวิชเรื่อง Lady Macbeth ในปี ค.ศ.1936 และได้รับการประณามโจมตีจากสื่อทางการ อุปรากรและผลงานชิ้นสำคัญต่าง ๆ ถูกสั่งห้ามไม่ให้นำออกแสดง (Britannica, 2025, 30 January) ดังนั้นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในกระบวนที่ 1 นี้จึงอาจจะเป็นตัวแทนของการแสดงออกถึงความรู้สึกที่ค่อนข้างแข็งกร้าวราวกับอารมณ์โกรธที่ไม่สามารถระบายออกมาได้ จากนั้นแนวทำนองหลักนี้จะไต่ระดับไปที่ช่วงเสียงสูงและดัง มีกลุ่มเครื่องสายในวงออร์เคสตราบรรเลงแนวเสียงประสานประกอบ เปรียบเสมือนความตึงเครียดและความอึดอัดภายในของประชาชนที่ไม่สามารถเรียกร้องอะไรได้

ตัวอย่างที่ 1 แนวทำนองนำเสนอด้วยลักษณะเสียง Staccato และ Tenuto

เป็นการแสดงออกถึงความหนักแน่นและแข็งแกร่ง

ที่มา : ผู้วิจัย

กระบวนที่ 2 Moderato

กระบวนที่สองมีโครงสร้างแบบสังคีตลักษณ์สามตอน หรือ A B A บทเพลงจะเริ่มต้นด้วยช่วงบทนำ (Introduction) อย่างบางเบา โดยเริ่มจากแนวไวโอลินและส่งต่อให้เฟรนช์ฮอร์น หลังจากนั้นเข้าสู่ตอน A ในห้องที่ 16 เป็นต้นไป ด้วยแนวเดี่ยวเชลโลนำเสนอนำเสนอแนวทำนองหลัก โดยจะมีแนวไวโอลาบรรเลงประสาน ส่วนตอน B นำเสนอแนวทำนองหลักใหม่นี้โดยแนวเดี่ยวเชลโล โดยมีกลุ่มของเครื่องสายบรรเลงแนวเสียงประสาน ในห้องที่ 70 เป็นต้นไป จากนั้นตอน A กลับมาอีกครั้งในห้องที่ 158 โดยใช้เทคนิคเฉพาะแบบฮาร์โมนิกส์ของเครื่องสาย คือ การใช้โน้ตหนึ่งกดโน้ตไว้และใช้อีกโน้ตตะสายเป็นระยะห่างขึ้นคู่ 5 กับโน้ตแรกอย่างเบา ๆ เพื่อให้ได้เสียงของโน้ตฮาร์โมนิกส์ที่ต้องการแนวทำนองของกระบวนที่สองจะค่อนข้างนิ่งและมีการใช้ความดัง-เบาของเสียงที่แตกต่างกันมาก ผู้วิจัยตีความว่า เป็นการสื่อถึงอารมณ์

ความรู้สึกของประชาชนที่เกิดการสูญเสีย ความโศกเศร้า (วิญญูวิน สุริย์รัตนกร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 29 พฤษภาคม 2567) ในตอนสุดท้ายการเลือกใช้เทคนิคฮาร์โมนิกส์ของเชลโลจะทำให้เสียงนั้นมีความบางและเบามาก เปรียบเสมือนอากาศที่หนาวเหน็บที่กำลังกรีดลึกลงไปจิตใจของผู้คนที่กำลังเผชิญหน้ากับความอดอยากและความทุกข์ทรมาน (ตัวอย่างที่ 2)

The image shows a musical score for measures 158 to 162. The instruments listed are Horn in F, Celesta, Violoncello solo, Violin I, Violin II, Viola, Violoncello, and Contrabass. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like *pp*, *p*, and *p poco espress.*. The Violoncello solo part is marked *p* and *con sord. arco*. The Violin I part is marked *pp* and *arco*. The Violin II part is marked *p*. The Viola part is marked *p*. The Violoncello part is marked *p*. The Contrabass part is marked *p poco espress.*

ตัวอย่างที่ 2 เทคนิคฮาร์โมนิกส์ของเชลโลเปรียบเสมือนอากาศที่หนาวเหน็บที่กำลังกรีดลึกลงไปจิตใจของผู้คน
ที่มา : ผู้วิจัย

กระบวนที่ 3 Cadenza

เนื่องจากในกระบวนที่หนึ่ง ผู้วิจัยตีความถึงการแสดงถึงภาพรวมของการบริหารจัดการของรัฐบาลโซเวียต และกระบวนที่สองก็สะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนจากการบริหารของรัฐบาล รวมไปถึงผลกระทบของสงครามโลก ณ ขณะนั้น กระบวนที่สามนี้จึงมีแนวคิดในการนำเสนอทำนองที่สำคัญของกระบวนที่หนึ่งและกระบวนที่สองกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยตีความว่าเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นภาพของทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายประชาชนได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น คราวนี้ทำนองทั้งหมดได้นำเสนอผ่านแนวเดี่ยวเชลโลโดยไม่มีวงออร์เคสตราบรรเลง ประกอบคล้ายกับเป็นช่วง Cadenza หรือช่วงอวดฝีมือในบทเพลงคอนแชร์โตที่นิยมกันทั่วไป กระบวนนี้จึงแสดงให้เห็นถึงความจริงจัง เคร่งเครียดโดยการเล่าเรื่องราวผ่านแนวเดี่ยวเชลโลนั่นเอง (ตัวอย่างที่ 3)

ตัวอย่างที่ 3 ช่วง Cadenza แสดงให้เห็นถึงความจริงจัง เคร่งเครียด
ที่มา : ผู้วิจัย

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการนำแนวทำนองหลักของกระบวนที่ 2 กลับมา โดยแนวเดี่ยวเชลโลบรรเลงทั้งแนวทำนองหลัก และแนวประสานไปด้วยกัน ในกระบวนที่ 3 นี้ผู้วิจัยจึงตีความว่า แนวประสานเสียงมีสำคัญและโดดเด่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากในกระบวนที่ 2 นั้นได้มีการนำเสนอแนวทำนองหลักให้มีความโดดเด่นไปแล้ว

กระบวนที่ 4 Allegro con moto

กระบวนที่สี่ประพันธ์ขึ้นด้วยโครงสร้างแบบสังคีตลักษณ์รอนโดแบบ 5 ตอน คือ A B A C A ซึ่งจะเป็นการบรรเลงแบบต่อเนื่องมาจากกระบวนที่สามโดยไม่มีหยุดพัก เริ่มจากในแนวเดี่ยวเชลโลบรรเลงเป็นบทสรุปมาจากกระบวนที่สาม โดยทำนองรอนโดในตอน A ห้องที่ 9-13 นำเสนอต่อบทสรุปของแนวเดี่ยวเชลโล มีโอโบกับคลาริเน็ตทำหน้าที่เป็นผู้นำเสนอแนวทำนองหลักและมีกลุ่มเครื่องสายบรรเลงแนวเสียงประสาน แนวทำนองรอนโดนี้ นำมาจากบทเพลง Suliko ซึ่งเป็นเพลงที่โปรดปรานของสตาลิน (Groep, 2021, p. 24-26.) ซึ่งเสียงของคลาริเน็ตและโอโบค่อนข้างอยู่ในช่วงเสียงที่สูงแหลมและระดับความดังที่ดังมาก ด้วยการประพันธ์ในลักษณะช่วงเสียงแบบนี้ รวมถึงการที่ซอสตาโกวิชไม่ชอบสตาลิน เป็นทุนอยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ว่าซอสตาโกวิชมีความตั้งใจที่จะเสียดสีสตาลินผ่านความโหวกเหวกโวยวายของตัวดนตรี เช่นนี้ (ตัวอย่างที่ 4)

ตัวอย่างที่ 4 แนวเดี่ยวเชลโลมีโอโบกับคลาริเน็ตทำหน้าที่เป็นผู้นำเสนอแนวทำนองหลัก
ที่มา : ผู้วิจัย

จากนั้นแนวเดี่ยวเชลโลนำเสนอแนวทำนองใหม่ของตอน B ในห้องที่ 65-73 ด้วยกลุ่มของเครื่องสายในวงออร์เคสตรา ทำหน้าที่บรรเลงแนวเสียงประสาน แนวทำนองรอนโด A กลับมาอีกครั้ง ในห้องที่ 111 นำเสนอด้วยกลุ่มของฟลูตและคลาริเน็ต จากนั้นกลุ่มของแนวไวโอลินหนึ่งและไวโอลินสองจะเริ่มนำเสนอแนวทำนองใหม่อีกครั้งหนึ่งหรือตอน C ตั้งแต่ห้องที่ 132 เป็นต้นไป โดยมีกลุ่มของไวโอลา เชลโล และดับเบิลเบสในวงออร์เคสตราทำหน้าที่บรรเลงแนวเสียงประสาน สุดท้ายบทเพลงจะนำแนวทำนองรอนโดกลับมาอีกครั้งในห้องที่ 240 โดยกลุ่มของแนวไวโอลินหนึ่ง แต่การกลับมาในครั้งนี้จะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของจังหวะจากโน้ตเชบัตหนึ่งชั้นเป็นโน้ตเชบัตหนึ่งชั้นในรูปแบบสามพยางค์แทน ซึ่งส่วนนี้ผู้วิจัยตีความว่าเป็นเหมือนบทสรุปของบทเพลงตั้งแต่ในกระบวนที่ 1 โดยในช่วงท้ายได้มีการนำทำนองหลักของกระบวนที่ 1 กลับมาสอดแทรกด้วย ซึ่งเป็นเหมือนบทสรุปของคอนแชร์โตบทนี้ (Groep, 2021, p. 24-26.) ผู้วิจัยจึงตีความว่าเป็นเหมือนการตอกย้ำความหวาดกลัวของผู้คนในสหภาพโซเวียตได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

สรุปผลการดำเนินการวิจัย/ อภิปรายผล

จากการศึกษาเพื่อการวิเคราะห์และตีความบทประพันธ์เพลงคอนแชร์โตสำหรับเชลโลหมายเลข 1 ในกุญแจเสียงอีแฟล็ตเมเจอร์ ลำดับผลงานที่ 107 โดยซอสตาโกวิชในเชิงมุมมองทางด้านการเมืองที่มีผลต่อดนตรี ได้ข้อสรุปดังนี้

กระบวนที่ 1 Allegretto อารมณ์ของบทเพลงจะเน้นไปที่ความกดดัน เก็บกด และความโกรธ จากการถูกกดขี่โดยรัฐบาลโซเวียต การถูกกลืนรอนสิทธิเสรีภาพและความตายที่เกิดขึ้นได้อย่างง่ายดาย เนื่องจากดนตรีของกระบวนที่ 1 ค่อนข้างมีความเรียบเฉย ไม่เน้นความสวยงามของประโยคเพลง จังหวะปานกลางและคงที่ตลอดเวลา

กระบวนที่ 2 Moderato ลักษณะของบทเพลงจะค่อนข้างช้าและอารมณ์ของบทเพลงจะเน้นไปที่ความเศร้าเสียใจ ความทุกข์จากผลกระทบของสงครามและการถูกกดขี่จากรัฐบาลของโซเวียต โดยการใช้ความเบาบางผ่านพื้นผิวทางดนตรีและความแตกต่างของความดัง-เบาที่ชัดเจน

กระบวนที่ 3 Cadenza เป็นเหมือนการผสมผสานของกระบวนที่ 1 และกระบวนที่ 2 เข้าด้วยกัน ดังนั้นด้านอารมณ์เพลงจะเป็นการขยายภาพให้เข้าใจมากยิ่งขึ้นว่าในสิ่งที่รัฐบาลโซเวียตทำส่งผลกระทบต่อประชาชนบ้าง โดยการใช้การบรรเลงเดี่ยวของเชลโลเพียงอย่างเดียว มีเทคนิคที่ค่อนข้างยาก ซึ่งถือได้ว่าไม่เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติสำหรับบทเพลงคอนแชร์โตที่จะรวมส่วนที่เป็น Cadenza ไว้ในตอนท้ายของท่อนที่ 1 หรือท่อนสุดท้าย มีใช้นามาแยกเป็นท่อนเดียวในบทประพันธ์ประเภทนี้

กระบวนที่ 4 Allegro con moto เป็นเหมือนบทสรุปของบทเพลงต่อเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินมาจากกระบวนที่ผ่านมา มีทั้งความกดดัน การเสียสละ ความโกรธแค้น ความเศร้าเสียใจที่ปะทุออกมา เห็นได้จากอารมณ์เพลงที่ค่อนข้างรุนแรงและดุเดือด

จากการศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับดนตรีที่ผู้ประพันธ์เพลงได้สร้างสรรค์ไว้ ผู้วิจัยจึงได้ตีความบทเพลงคอนแชร์โตสำหรับเชลโลหมายเลข 1 ของชอสตาโกวิชในแง่มุมที่สะท้อนถึงความรู้สึกของประชาชนต่อรัฐบาลสหภาพโซเวียต โดยเฉพาะการกดขี่และอำนาจการปกครองแบบเผด็จการที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประพันธ์ชอสตาโกวิชแต่งบทเพลงนี้ขึ้นในปี ค.ศ.1959 ในช่วงที่บรรยากาศทางการเมืองยังคงเต็มไปด้วยความตึงเครียดและความไม่ไว้วางใจ ซึ่งการกดดันทางสังคมและการเมืองเป็นตัวแปรสำคัญที่เขาใช้ถ่ายทอดผ่านบทเพลง บทเพลงนี้จึงเป็นมากกว่าดนตรี เพราะเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้สึกที่มีต่อการเมืองและการกดขี่ภายใต้การปกครองแบบเผด็จการของโซเวียต อาจถือได้ว่าบทเพลงนี้เป็นตัวแทนของการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ของการต่อสู้และการยืนหยัดของศิลปินในยุคที่การเมืองมีอิทธิพลต่อเสรีภาพในการสร้างสรรค์อย่างลึกซึ้ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. บทความวิจัยฉบับนี้เป็นการตีความของผู้วิจัยโดยอ้างอิงจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ผู้อ่านสามารถใช้บทความวิจัยนี้เป็นแนวทางในการตีความบทเพลงคอนแชร์โตสำหรับเชลโลหมายเลข 1 ในกุญแจเสียงอีแฟล็ตเมเจอร์ ลำดับผลงานที่ 107 ของดมิทรี ชอสตาโกวิช (Dimitri Shostakovich) ได้ตามความเหมาะสม
2. บทความวิจัยฉบับนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการตีความบทเพลงในเชิงบริบททางประวัติศาสตร์และการเมืองเป็นหลัก ไม่เน้นเทคนิคการฝึกซ้อมหรือการบรรเลงเครื่องดนตรี อย่างไรก็ตามผู้อ่านสามารถยึดแนวทางในการตีความบทเพลงเพื่อให้อารมณ์เพลงและสามารถถ่ายทอดบทเพลงได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป

1. ผู้วิจัยควรจะศึกษาลักษณะการประพันธ์เพลงและตีความเพลงของดimitri ชอสตาโกวิช (Dimitri Shostakovich) จากบทเพลงอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อช่วยในการเทียบเคียงในการตีความบทเพลงได้ดียิ่งขึ้น
2. ผู้วิจัยควรสัมภาษณ์ผู้ที่เคยผ่านการบรรเลงบทเพลงคอนแชร์โตสำหรับเชลโลหมายเลข 1 ในกุญแจเสียงอีแฟล็ตเมเจอร์ ลำดับผลงานที่ 107 ของ ดิมิทรี ชอสตาโกวิช (Dimitri Shostakovich) มากกว่า 1 คน เพื่อช่วยเป็นแนวทางในการตีความได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- Britannica. (2024). Russian Revolution. <https://www-britannica-com.translate.goog/event/Russian>.
- Britannica. (2025). *Dmitri Shostakovich*. <https://www.britannica.com/biography/Dmitri-Shostakovich>.
- Britannica. (2025). *Joseph Stalin*. <https://www.britannica.com/biography/Joseph-Stalin>.
- Groep, H. V. D. (2021). A notable deadly game. *DSCH Journal*. (54). P. 24–26.
<https://interlude.hk/on-this-day-25-september-dmitry-shostakovich-is-born/>.
- Interlude. (2021). *Dmitri Shostakovich was born*.
- Jackson, S. (1997). *Dmitri Shostakovich*. Pavilion Books Limited.
- Jarboe, K. E. (2018). The Doctrine of Affection: Emotion and Music. *Cedarville*
Omnibus Press.
- Roseberry, E. (1981). *The Illustrated Live of the Great Composers Shostakovich*.
University, (11). P. 9.
- Wilson, E. (1994). *Shostakovich: A life Remembered*. Princeton University Press.